

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

A BAROMFITENYÉSZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	10 K. — fill.
Fél évre	5 K. — fill.
Negyedévre	2 K. 50 fill.

Egyes szám ára 20 fillér.

LAPTULAJDONOS:

ORDÓDY LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV. KER. MUZEUM-KÖRUT 7. SZ.

Hirdetések díjszabás szerint.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

☞☞☞ **Telefon: 623.** ☞☞☞

TARTALOM.

	Lap.
Tanulni nem szegyen K. Sz.	109
Védekezés a tuberkulózis ellen a dr. Behring-féle eljárás szerint.	110
A fejőstehenek miskálása.	111
A mosonmegyei tejszövetkezetek működéséről.	112
Nemezsis. B. Ö.	114
A fejésről. K. Sz.	115
VEGYESEK.	115
APRÓK. A jó és rossz fejősök. K. Sz. — A tégymosás haszna. — Disznóhizlalás saróval. — Penészes abrak etetése. — A távlovaglás befolyása a ló súlyvesztéségre. — Óvatosság a biborhere feltakarmanyozásánál.	117
BAROMFITENYÉSZTÉSI LAPOK.	
A mesterséges keltetés módszerei. III. Mahler Károly.	39
Tenyésztojások terméketlensége. — k.	39
VEGYESEK.	40

Tanulni nem szegyen!

Nagyon érdekes tárczacikket olvastam a minap valamelyik politikai napilapunkban. A veleje ez: Katonák is csak olyan gyarló emberek, mint a többi emberek. Ők sem akarják megérteni a természet bölcs intéseit; sok mindenféleért, de legfőképpen a hiúságért, nem tudnak okulni a „dalos pacsirta” és a „fürgő nyul” példáján. Mind a kettőnek és sok más állatnak olyan színű ruhát adott az előrelátó anyatermészet, mely ruhának színe nagyon hasonló annak a területnek színehez, melyen a pacsirta is, a nyul is tartózkodni szokott. Ezért aztán a szem-

füles vadászok és az éleslátásu ragadozók figyelmét sokszor kikerülik azok az ártatlan teremtetések.

A japán-orosz háboru rettenetes példája, ugy látszik, végre is észre térítette katonauraimékat. Kezdi belátni a legfőbbek is, hogy a rikitó vörös-kék-fehér színű egyenruhák, a csillogó csákok és aranyos zsinórzat az oka annak a példátlan pusztításnak, melylyel a japánok az orosz tisztikart majdnem kiirtották. Jobb céltáblát a messzire látszó rikitó színű aranysujtásos egyenruhánál képzelni sem lehet. A „barbár” japánok jobb tanítványai a bölesen oktató természetnek a művelt Európa hatalmas generálisainál. Már évek óta figyelmeztetik a „tudatlan civilek” a pacsirta és a nyul példájára. A figyelmeztetés süket fülekre talált, mert hát mi lesz a hadseregből, ha a katona nem „szép”, ha nem „hódit” a fényes uniformissal?

Ugy látszik, a rettenetes mandzsuri példát kellett ahoz, hogy a pacsirtát és a nyulat meglássák a világ sorsát intézők!

Évek hosszú sora óta tanítjuk a gazdákat írásban és szóval az okszerű takarmányozásra és hogy igyekezzenek különféle takarmányokat természetni, figyelmeztetjük arra a nagy prédaságra, melyet a szálatakmány etetése dolgában tapasztalunk a kiscgazdáknál és a nagybirtokon egyaránt, főként az ellenőrzés hiánya miatt és mert nem törődnek azzal, hogy a takarmány megfelelően előkészítették és adagoltassék. Az eredmény bizony vajmi kevés volt;

tanításunk a pusztában elhangzó szó volt.

Egy egész könyvtárra való „takarmányozástani”-i éshirlapi cikkely, valamint a népies és nem népies gazdasági előadások ezrei sem lendítettek volna a takarmánytermesztés és okszerű takarmányozás ügyén akkorát, mint az elmúlt 1904. év sanyarúságának most már nagyon érezhető hatása. Most már megpróbálják a szecskezést, a füllesztést, a széna poreziózását, ellenőrzik a szénakészletet és az almozást; megbecsülik a pelyvát és a töreket s nem restelik a fáradságot és költséget próbát tenni különféle mesterséges takarmányokkal.

Régi igazság, hogy „az éhség a legjobb szakács” és „a nyomorúság a legjobb tanítómester”.

Nem kutatva, hogy a véletlen műve-e vagy nem, határozottan állítom, hogy a külföldi szarvasmarhafajták elterjedése óta sok mindenféle — ezelőtt ismeretlen — betegség mutatkozik és pusztít szarvasmarhatenyésztésünkben, főleg a tejgazdaságokban.

A németországi szaklapok hasábjai tele vannak panaszszal a tuberkulózis, a járványos elvetélés, a tejláz, a borjak vérhasa, fertőző gyuladása és egyéb más betegségek által okozott alig elviselhető károk miatt. — Sok gazda kétségbeesve panaszolja, hogy a borjakat pusztító sokféle fertőző betegség miatt a borjunevelés majdnem lehetetlen. Biztos, hogy nemsokára így lesz nálunk is, mert a magyar gazdák nem

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minők 30 év óta

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari szállító magkereskedésében kaphatók.

BUDAPEST, VII. KER., ROTTENBILLER-UTCZA 33.

különbek külföldi nyugati társaiknál. Ezeknek is hiába prédikálták, hogy ügyeljenek, mert a fertőző betegségeket okozó bacillusokkal nem lehet tréfálni. Tréfára vették a dolgot, a míg a baj kicsi volt: nem akartak tanulni. Most azonban már fűhöz-fához kapkodnak; a nagy baj megtanította őket a bacillusok iszonyu hatalmát respektálni!

A magyar gazda is éppen úgy szeret „saját kárán tanulni“, mint a világ többi gazdája. Ennek dacára nem szününk meg kitartó buzgalommal ismételtlen figyelmeztetni, hogy a *betegségeket okozó bacillusok* részéről fenyegető veszedelmet a *tisztasággal* lehet legbiztosabban távol tartani. — A kór-nemző bacillusok elszaporodásának legnagyobb akadálya a tisztaság. Tisztaság mindenütt és mindenben. A fertőző betegségek elleni küzdelem pénzbe kerül, néha nagyon sok pénzbe; a hadjárat különféle költsége közül azonban a *tisztaságra fordított költség* a *leghasznosabb*: valósággal dusan kamatozó befektetés minden fillér, melyet a tisztaság fenntartása céljából adunk ki!

Persze, hogy vége kell hogy legyen a régi „patriárkális“ kedélyességnek. Be kell hozni a kapuzárast a portákon, tanyákon és kastélyokban egyaránt, hogy ne hajthasson be szabadon minden szekér és kocsi! Az istállóajtókra ki kell írni: „Idegeneknek szigorúan tilos a belépés“, sőt nem fog ártani az udvarba történő belépést is korlátozni. Mert ha a bacillusokat állat, ember, kocsi, takarmány behurcolta: — kikapuztatásuk sok bajjal jár. A madarak, a patkányok, a legyek úgy is behurcolhatják a nélkül, hogy biztosan megakadályozhatnók, tehát legalább azok ellen a behurcolók ellen védekezzünk, a kik és a melyek ellen a védekezésre a mód megadatott.

Tiszta cselédek által folyton tisztán tartott istállókban élő gondosan tisztított állatok között kevesebb betegség pusztít, mint a hol ember, állat és istálló ronda, piszkos. A legtöbb kór-nemző bacillus vigan elszaporodik az istálló nedves földjén, nyirkos falain, párás levegőjében, kivált ha sötét az istálló és nehezen szellőztethető. — A szárazság, a fényes napsugarak, a levegő áramlása valósággal ölé mérge a bacillusoknak.

Az olyan „lássék-tessék“ tisztaság azonban nem sokat ér. Gondos és alapos kell hogy legyen, ha jó hatását akarjuk tapasztalni. A ki sajnálja azt a költséget, a mibe a szép, nagy istállóablakok kerülnek, a ki elnézi azt, hogy az ablakokat ronggyal, szalmával tömjék be a cselédek és a ki nem veszi észre, hogy a füstös lámpák nem világítják kellően az istállót, annak nincs

érzéke a tisztaság iránt, az nem lesz győző a bacillusok elleni küzdelemben.

Azok a szomorú tapasztalatok, melyeket a nyugati külföld tenyésztői a különféle pusztító szarvasmarha-betegségek dolgában nap-nap után közölnek a szaklapokban, nagy óvatosságra kellene hogy intsek tenyésztőink közül mindazokat, kik külföldről akarnak állatokat behozni. Körültekintő gondossággal kellene utána járni, hogy nem származnak-e olyan tenyésztésekből, olyan vidékről a megvenni szándékolt állatok, hol a járványos elvetélés, a tejláz, a hüvely fertőző hurutja, a borjuvérhas állandósult már, a hol ezeknek a betegségeknek fertőző bacillusai egészen befészkeltek magukat és ezért folyton szedik az áldozatokat. Inkább ne importáljunk, semhogy a marhával a bacillusokat is behurcoljuk. Az óvatosság mindig jó, még ha netalán túlságos is, a „késő bánat“ . . . Megjártuk már a tüdővérszszel és — úgy látszik — már járjuk a tuberkulózissal. Azt tartom, még nem vagyunk elég gazdagok ahhoz, hogy a járványos elvetélés, a borjuvérhas stb. betegségek pusztítását nagyon meg ne sinlenők, ha egyszer amugy igazán elkezdene dühöngeni.

Külön törvényünk van a marhavész behurcolhatóságának megakadályozása céljából. Pedig az ismételtlen felsorolt különféle divatos marhabetegségek bizonyára okoznak már most is annyi kárt a mi mai kimivelt szarvasmarhatenyésztésünknek egyetlen év folyamán, mint a régi jó világban egy becsületes marhavész okozott.

Tanulni nem szégyen; a más kárán okulni — okosság! K. Sz.

Védekezés a tuberkulózis ellen a dr. Behring-féle eljárás szerint.

Köztudomásu és aggasztó tünet, hogy szarvasmarhaállományunkban egyre nagyobb arányokat ölt a gümőkór, a mely nemcsak magát az állatállományt, de az állati gümőkórnak az emberre átragadása folytán az emberi közegészség-ügyet is veszedelemmel fenyegeti.

Az intenzív gazdálkodással és az intenzív tartás-, nevelés- és takarmányozással ez a baj még folyton terjed, mert kétségtelen, hogy az istállózás a kórnak egyik legjobb és legveszedelmesebb terjesztője. Nagyon is időszerű és helyénvaló tehát a védekezés ügyében Európaszerte feltámadt buzgalom és kísérletezés, mert semmi sem bizonyosabb, minthogy a ragály terjedése óriási anyagi és közegészségügyi érdekeket fenyeget s így annak leküzdésére minden lehető elkövetni elsőrendű kötelesség.

A tuberkulózis ellen irányuló küzdelemnek egyik leglelkesebb és a leg-

nagyobb siker reményével küzdő apostola ma dr. *Behring* német professzor, a marburgi egyetem hirneves tanára. — A veszedelmes kór elleni küzdelemben ő az általa fölfedezett oltóanyaggal történő oltásokkal védekezik s egyáltalán az oltást — s a védekezés szempontjából a borjak különleges takarmányozását és nevelését tartja egyedül célra-vezetőnek.

Nemrégiben e tárgyban egy nyilvános értekezést tartott a hirneves professzor, a hol beszámolt az eljárásával eddig elért eredményekről.

Olvasóink érdekében és az ügy rendkívüli fontosságánál fogva is sietünk ismertetni Behring védekezési eljárását, a mely szakasztott olyan, mint az emberi himlő ellen alkalmazni szokott oltás.

A Behring-féle oltóanyag gyenge hatásu tuberkulózis-bacillusokat tartalmaz, melyek a betegséget gyenge mértékben előidéznek és ezáltal immunizálják az állatot a betegség veszedelmesebb bekövetkezése ellen. Ezen oltóanyagban tehát élő csirák (bacillusok) vannak, melyek az esetben, ha az oltóanyag nagyobb hőmérséknek vannak kitéve, elhálnak és az ilyen anyag nem nyújt hat immunitást, mert az elhalt bacillusok után visszamaradó mérgeanyag nem képes az állatoknak a tuberkulózis ellen védelmet nyújtani. — A gyakorlatban ez időszerint használt „*tuberkulin*“ voltaképen ilyen elhalt bacillusok után visszamaradt anyagból áll, mely olyan módon állittatik elő, hogy a gliczerint tartalmazó tápanyagban levő tuberkulózis-bacillusokat 80 C. fok hőmérséknek teszik ki és ezután a besűrített folyadékot leszűrjük.

A tuberkulinban tehát nem tuberkulin-csirák vannak, hanem csak azoknak mérgeváladéka van meg s így a beoltott tuberkulinnak egészen más hatása van, mint a *Behring*-féle tuberkulózis-szérumnak, melynek szelidített bacillusai az állati szervezetben elszaporodni képesek és szelid lefolyásu, lényegében ártalmatlan betegséget idézven elő, ezáltal megakadályozzák a természetes uton történő fertőzést. — A *Behring*-féle tuberkulózis-oltóanyag hasonlít a Jenner-féléhez, mert ebben is szelidített tuberkulózis-bacillusok vannak, de azért lényegében egészen más, mert a *Jenner*-féle oltóanyagot az állatok lapoczkáján, vagy más megfelelő helyen a bőr alá fecskendezik és az a befecskendezés helyén gyuladást idéz elő, mely eredményes oltás esetén kis daganat marad. Ha ellenben a *Behring*-féle oltóanyagot ilyen módon alkalmaznák, akkor az eredményes nem volna, mert az szintén gyuladást idézne elő, de ily módon használva, teljes védelmet a betegség ellen nem nyújtana, mert ez csakis az esetben érhető el, ha ezen oltóanyagot a vérbe juttatjuk.

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A LEGJOBB FÖLÖZŐGÉP AZ ALFA-SEPARATOR.

A Behring-féle oltás két részletben történik oly módon, mint a lépfene-oltás, csak az időköz nagyobb a két oltás között és annak, hogy az oltóanyag közvetlenül a vérbe fecskendeztetik, nincsen semmiféle hátrányos hatása, de a befecskendezett anyagnak a vér hőmérsékével kell bírnia, mert ha hideg, komoly betegséget idézhet elő.

A két oltáshoz szükséges oltóanyag egy állatra (szarvasmarha) 1-5 márkába kerül, a mi nem nagyon sok, ha a Behring-féle védőoltás tényleg beválik; egyelőre azonban még csak nagyon kedvező kilátásaink vannak arra, hogy ezen védekezési eljárás a tuberkulózis ellen sikerre is vezet.

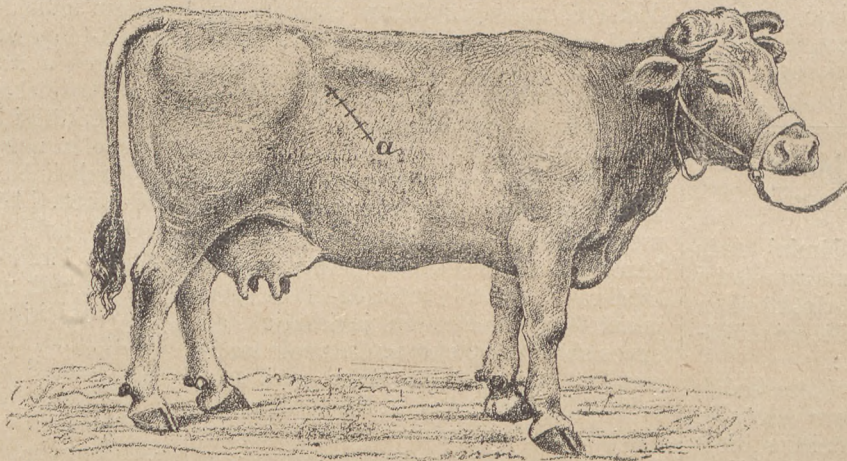
A tuberkulózissal fertőzött istállóból kikerülő tejben sok tuberkulózis-bacillus van és az esetben, ha a borjúk ilyen tejet kapnak, legnagyobb részük megkapja a betegséget, melynek kifejlődése nagyon sokáig húzódhat ugyan, de előbb-utóbb mégis kitör és tönkreteszi az állatot, közben pedig sok egészséges állatot fertőzhet, különösen pedig borjúkat. Ismeretes, hogy a tuberkulózisban beteg állat borjúja születésekor még nem beteg, de örökli a betegségre való hajlamosítást és a fertőzőanyagot tartalmazó tejből hamar megkapja a betegséget is. Ez ellen úgy védekezhetünk, hogy a borjúkat külön istállóban tartjuk és sterilizált, vagyis fertőző-anyagtól mentesített tejen neveljük.

Ez egyszerű dolognak látszik, de azért sok nehézsége van és hátránya is, mert a sterilizált tej hasmenést okozhat és ezáltal közvetve más fertőző betegségek kifejlődésére nyújthat kedvező alkalmat. Tapasztalták ezenkívül azt is, hogy a sterilizált tejtől a borjúk testsúlya nem gyarapodik oly gyorsan, mint a nyers tejtől. Nyolcz hetes megfigyelési időszak alatt ugyanis a felhevítéssel (pasztörizálással) fertőzőanyagmentessé tett tejjel itatott állatok súlygyarapodása 30 %-kal gyengébb volt, mint a nyers tejjel itatott borjúké.

Igaz, hogy később azonban ezen súlykülönbségek ismét kiegyenlítődnek, de másrésről, például a tescheni kamarai

birtokon, a sterilizált tejen nevelt kifejlett szarvasmarhák 58 %-át kellett vághalra adni azért, mert tenyésztésre alkalmatlanok voltak.

Eszerint a sterilizált tej használatának is vannak árnyoldalai és azért Behring más módot keresett arra, hogy a tejet dezinficiálja és a nélkül, hogy táplálóképességét megrontaná, fertőzőanyagmentessé tegye. Ezen célból formaldehidet használt és az eddigi kísérletek szerint nagyon kedvező eredményel, mert a formaldehidet a tejhez 1 : 25,000 arányban keverve, a tej tápláló hatása épp oly jó volt, mint a nyers tejé és úgy látszik, hogy a tejben levő betegségsírakat a használt formaldehid mind elpusztítja. Behring a formaldehiddel kevert tejet a borjak hasmenése és vérhas ellen is nagyon kedvező hatásúnak ismerte fel és most ezen irányban is tovább kísérletez.

1-ső ábra. A fejőstehenek miskárolása.

Az elmondottak szerint tehát Behring védőoltással kívánja a tuberkulózis további elterjedését meggátolni és ezen eljárását kiegészíti azzal, hogy a borjúkat itatás utján elkülönítve neveltetik fel, de a borjak táplálására nem fölhevítés utján fertőzésmentessé tett tejet használ, mert szerinte annak tápláló hatása gyengébb, mint a nyers tejé és azért ehelyett formaldehiddel kevert tejet tartja a fölnevelendő borjúkat; eljárásának értéke azonban — bármily biztatóak is az eddigi eredmények, — még nincsen túl a kísérletezés stádiumán és azért gyakorlati alkalmazásra most még nem is ajánlható. Behring kísérleteit tovább folytatja s nagy a reménye az iránt, hogy sikerülni fog neki a tüdővész elleni küzdelem csálhatatlan fegyverét megtalálni. Adja Isten, hogy e remény valóra váljék!

A fejőstehenek miskárolása.

A bajor Allgauban és Vorarlbergben — Bregenz környékén — az elmúlt évtizedben meglehetősen szokássá vált a tehének miskároltatása abból a célból, hogy az amugy is kifejésre és utána levágásra szánt tehének lehető hosszú időn át bő tejelékenységgel fizessenek. Ez a szokás, illetve a tehének miskároltatása — Svájcban indult ki és terjedt el a főnnebb említett alpesi tájakon. — Svájcban ugyanis már régebb idő óta kísérleteznek a miskárolással s azt tapasztalták, hogy az ily módon megoperált tehének huzamosabb időn át, 16-20 hónapon keresztül, rendkívül bőven és állandóan egyformán tejelnek. A bajor Alpesebben és a Vorarlbergben élő állattenyésztők kapva-kaptak tehát az újdonságon s ők is szokásba vették a miskárolást, a mely egyébként egy elég könnyű és kevés veszéllyel fenyegető operáció. Eleinte csak a folyton bujálkodó — folyató — tehének próbálták ki a műtétet s mikor a jó eredmények tényleg konstatalhatók voltak, műtét alá kerültek — folyton nagyobbodó számban — az egészséges állatok is.

Am most már mutatkozik a visszahatás. A miskárolás terjedése következtében ugyanis szörnyen megcsappant a tenyésztehen-állomány, annyira, hogy már a tenyésztés forgott veszedelemben. A jövőre számító és megfontoltabb tenyésztők tehát felhagytak a miskárolással, belátván, hogy ez fenyegeti az ő egyetlen jövedelmi forrásukat s már csak itt-ott miskároltatnak a nagyobb kifejő tejgazdaságok, a melyek fejősteheneiket vásárlás utján szerzik be, a tenyésztéssel pedig nem foglalkoznak.

A miskárolási műtétről fogalmat nyújt 1. ábránk. A mint látható, a tehének jobb ágyék-táján, az ábrán a-val jelzett helyen csinálják a bőrfelmetszést, felvágva természetesen egyidejűleg a hasüreget is. Ekkor tiszta, deszficiált kézzel az operáló benyul a hasüregbe s kivieszi a petezacskót, a vezetőket ellenben — egy eszközzel megragadva — többször átcsavarítja, hogy azon át belső elvezés be ne áll-

A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nek

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám,

tenyészállatforgalmi osztályát

ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

Ügyköre áll: Hazánk tenyészeteinek állandó nyilvántartásából, a kereslet és kínálat lebonyolítása céljából. — Szakszerű vélemények adásából tenyésztési kérdésekben. — Mindenféle állat importjából és exportjából.

jon. A műtét után a hasüreg be lesz varrva, ugyszintén a külső bőr is s végül a sebhelyet kívül karbololdattal jól lemosják. A műtétet állva hajtják a tehenen végre. Műtét után 2—3 napi erős diétát tartanak az állattal; ennyi idő alatt a gyógyulás rendszerint beáll. Úgyes és szakavatott állatorvos ezt a beavatkozást könnyen és veszély nélkül elvégezheti, a minthogy az allgauti és svájci állatorvosok egy-két operáció végignézése után meg is cselekszik.

A miskarolás jó dolog tehát ott, a hol nagyvárosok közelében tenyésztéssel nem foglalkozó kitejő tejgazdaságok vannak, mert ezek ily módon tejhozamukat növelhetik és állandósíthatják, a mi viszont sok pénzbeli előnnyel jár. Ám a tenyésztő-gazdaságokban nincs helyén; — és mert veszélyezteteti a tenyésztést, megakasztván az állomány szaporítását és kiegészítését: küzdeni kell e szokás ellen! A mi jó a sokat fiadó kocznál, nem jó az a tehénnél, a mely esztendőn át csak egy borjut vet.

A mosonmegyei tejszövetkezetek működéséről.

Ujhelyi Imre gazd. akadémiai tanár és e. tenyészfelügyelő, a magyar-óvári szarvasmarhatenyésztési egyesületkörében alakult tejszövetkezetek 1904. évi működéséről a következőket írja:

Miután a nagyobb vajkereskedők szerződéseiket leginkább nyár végén és ősszel kötik, tejszövetkezeteink statisztikai adatait mindig július 1-jétől a következő év június 30-ig állítjuk össze, hogy így a szerződések megújítása alkalmával magunk is teljes tájékozottsággal bírjunk s vevőinket is tájékoztathassuk tejszövetkezeteink működéséről. A vevő ugyanis a vaj minőségén és árán kívül különösen érdeklődik a szállítható mennyiségek iránt s itt is még külön, hogy miként eszlik meg a szállítandó mennyiség a nyári és téli idényben.

Junius hóban a „Magyar-óvári szarvasmarha-tenyésztési egyesület“ kibocsátja a kérdő-iveit a szövetkezeteihez, melyeket azok kitöltöttek s az adatokat júliusban feldolgozva, az őszi szerződéseknél már kezünkben vannak az egyes szövetkezetek egész üzeméről tájékoztató adatok, úgy, hogy a szerződés megkötésekor azt mondhatjuk, hogy az éppen szóban levő szövetkezet elfogadja a szállítást egész termelésére, mely körülbelül az előző évi mennyiséggel lesz egyenlő s a mely az egyes hónapokban volt ennyi és ennyi.

A szerződések illetően kötése igen sok kellemetlenségtől szabadítja meg a

szövetkezeteket, mint azt tapasztalásból állíthatjuk, de a vevőnek is módot nyújt kalkulációit erre alapítani. Korábban ugyanis mi is úgy fogadtuk el a szállítást, hogy a nyári hónapokban naponként mondjuk 20—25 kg., a téli hónapokban 15—20 kg. vajat fog valamely szövetkezetünk szállítani. Azonban ezen az alapon nyáron kifogásolták a több, télen a kevesebb szállítást, mi gyakran kellemetlenkedésekre vezetett. Különösen nehéz így kezdő szövetkezeteknek szerződni, főleg ott, hol a szarvasmarha-tenyésztés elhanyagolt, visszamaradt, hol még rendszerint egyszerre szoktak a tehenek elleni, minek aztán az a következménye, hogy egyszerre igen sok, máskor semmi tejük sincs. Példa erre bánfalusi szövetkezetünk, a mely a három első évben decemberben és januárban 6—8 héten át semmit sem szállíthatott, s ezidén 4-ik működési évében is januárban csak 96 kg. vajat szállított, míg júniusban 2123 kg.-ot.

A naponként beszállított és feldolgozott tej mennyiség itt 50 és 1900 l. között ingadozott.

Az évenként gyűjtött és feldolgozott adatok azonban egyébként is értékesek, mert azokból ellenőrizhetjük a szövetkezetek működését, reá mutathatunk a hibákra s ezáltal az értékesítést igen jelentékeny mértékben javíthatjuk az egyes szövetkezetekben, ha azok tanácsunkat megfogadják. Hogy csak egy példával szolgáljak itt is, Párdorf egész éven át 2 K 45 f-es árral vajat szállított s dacára a kitűnő vajértékesítésnek, a tej literjét átlagosan 10²⁴ f-rel értékesítette, holott Szent-Péter 2 K 14 f-es vajár mellett a tej literjét 12⁷¹ f-rel tudta értékesíteni. Amde Párdorfon 100 l. tejből évi átlagban 3⁸⁹ kg., Szent-Péteren ellenben 4⁵⁰ kg. vajat nyertek. Párdorfon az elnökség részéről hiányzott minden ellenőrzése a szövetkezetnek és a vajmester hűtlen, hanyag kezelésére voltak hagyatva, míg Szent-Péteren Erényi Károly plébános, szövetkezeti elnök, állandó szigorú ellenőrzését nem mondom, hogy „élveztek“, de az ő kemény ellenőrzése alatt állottak és annak bőséges hasznát látták. (Párdorfon a vajmestert elcsapattuk, Szent-Péteren 50 K jutalomban részesítettük.)

Első szövetkezetünk (az illmiczi) 1900-ban indult meg, azóta 1903-ig 20-ra szaporodott szövetkezeteink száma, a mely szám ez évben már nem nagyobbodott, ámbár ez évben is újabb községeink (Lébeny, Valla, Szent-András) vették föl a tej közös értékesítését. Ezek főleg a vaj értékesítésétől, valamint az ennél szükséges nagyobb befek-

tesztől fáznak, míg szövetkezet nélkül valamely vállalkozó veszi át tejüket a téli hónapokban 12 f-ért, az őszi és tavaszi időben 10 f-ért, nyáron aztán egy darabig bolondítja őket, hogy végül egészen abbahagyja a szállítást, akkor, midőn a gazdák a legtöbb tejet szállítanának. 7—8 községünk szállít ily módon és szerény becsléssel legalább is évi 80.000—100.000 K-ra tehető az az összeg, mit ezek a vállalkozók hoznak gazdáinknak. Persze, hogy a gazdák sokkal jobban járnának, ha szövetkezetben értékesítenének, mert az egész évi biztos szállítással legalább is megkészserezhetnék mostani jövedelmüket a tejből, s azonkívül visszamaradna nekik a lefölözött tejük.

Ezeket a községeket hagyjuk érní. Hiszen nem sietős, hogy megalakítsák a szövetkezetet, s ha jó vezetőjük nem akad a községben, legalább nem alakul rosszul működő szövetkezet. A szarvasmarha-tenyésztés fejlődését előmozdítják ezek a szállítók is, de elmarad a szövetkezeteknek óriási befolyást gyakorló erkölcsi befolyása, a melynek sokszor talán nagyobb az értéke, mint az a pénzbeli haszon, mit a tejért kapnak szövetkezeti községeink.

Ott, hol szövetkezeteink vannak, mintha kicserélnék a népet! De ilyen helyt is csak úgy, ha jó a vezető s kezd közös bajai iránt érdeklődni. Megcsinálják az állatbiztosítási társaságot (eddig van már 8 ilyen). Közösen rendelik mütrágya-, korpa-, takarmánymag-szükségletüket; általában jobb, belterjesebb irányban változik át gazdaságuk. A tejszövetkezet nyomán létesült Bánfalun a hitelszövetkezet, hogy alapját képezze a létesítendő gabonarakár-szövetkezetnek.

Tejszövetkezeteink pénzbeli jövedelme azonban szintén nem megvetendő, miként az itt következő kimutatásból látható:

év	szövetkezet	szállított tej literekben	bevétel K
1900-ban	2	273.619	25.027-71
1901-ben	14	1.694.722	175.397-34
1902-ben	17	2.846.752	286.635-78
1903-ban	20	3.859.384	391.960-24
1904-ben	20	4.398.374	450.441-26

Ha ehhez hozzászámítjuk a szövetkezet nélkül dolgozó községeink évi 80.000—100.000 K-t tevő tejjövedelmét, úgy látjuk, hogy a visszamaradó és szintén nagy értéket képviselő lefölözött tejet nem is számítva, a *félmillió koronát jóval meghaladó jövedelemhez juttatta egyesületünk gazdáinkat*, a mely jövedelem ma már évenként ismétlődő, s a mely korábban ugyszólván teljesen veszendőbe ment.

Szivattyuk és Mérlegek

Különleges gyár:

GARVENSWERKE

Központi igazgatás:

Wien, II., Handelsquai No 130.

Városi mintaraktár: GARVENS W.

Wien, I., Schwarzenbergstr. 6.

A 20 szövetkezetnek 1934 tagja 3662-üzletrészszel, vagyis ugyanannyi tehénnel vett részt a szállításban. Legkisebb szövetkezetünk a kálnoki 27 üzletrészszel, 55 tehénnel 67.137 l. tejet értékesített 6914 K bevétellel, míg legnagyobb az illmiczi, mely 221 taggal 424 tehénnel 520.956 l. tejet szállított be, melyért 48.371 K bevétele volt, visszamaradván mindeniknek a lefölözött teje. A beszállított tejmenyiséget illetőleg második helyen áll. Levél 464.487 l. tejével, azonban jövedelme tekintetében ezen szövetkezetünk első helyen áll 58.015.70 K bruttójövedelmével. Kálnokon 244 l. volt a legnagyobb és 32 l. a legkisebb, Illmiczen 2671 l. a legnagyobb és 430 l. a legkisebb napi beszállítás, Levélen a legkisebb 947 l.

A jövedelem elosztódását, ugyszintén a tejmenyiség nagyságát a tehének darabjára, valamint a literenként átlagos értékesítést, ugyszintén a 100 l. tejből nyert vajmenyiséget alábbi szám adatok tünteti fel.

év	osztozott a jövedelemben üzletrészes	esett egyre jövedelem koronában	egy tehén jövedelme volt koronában *	értékesített egy tehén után liter után
1900	294	85.12	51.81	566.5
1901	1199	146.28	79.22	765.45
1902	1617	177.28	97.92	972.58
1903	1888	207.65	115.96	1135.9
1904	1934	232.92	123.00	1201.8

év	a lefölözött tejet 4 f-rel felszámtva, átlagos nettóértékesítés volt literenként	100 l. tejből kaptak kg. vaját	1 kg. vajhoz kellett liter tej	a kezelési költség volt literenként fillérben
1900	11.66	4.29	23.80	0.927
1901	11.69	4.29	23.40	1.003
1902	11.51	4.23	23.60	0.975
1903	11.66	4.09	24.40	1.138
1904	12.01	4.19	23.81	1.01

Ezen szám adatok szövetkezeiteink fejlődését tüntetik fel. A jövedelemben osztozó üzletrészesek száma 294-ről 1934 re emelkedett, tehát csaknem 2000 kiscgazda részesül a szövetkezés áldásában. Az első évben csak 273.619 l. tejet értékesítették, a mely mennyiség az ötödik évben 4.398.374 l.-re emelkedett. Egy-egy gazdára az első (csonka) évben 85.12 K, az ötödikben 232.92 K jövedelem esett, oly összeg, a mely a kiscgazda háztartásában már nagyon is számottevő. Pedig ki kell emelnünk, hogy tejszövetkezeiteink tagjai kizárólag kiscgazdák. Hogy tehénállományunk javult, azt az egy tehénre vonatkoztatott jövedelem, ugyszintén az egy-egy tehén

után beszállított tejmenyiség igazolja. Egy-egy tehén után, mint látható, ma már 123 K átlag tejjövedelmet kapnak gazdáink, nem számítván a lefölözött tej és a borju értékét. A beszállított tejmenyiség egy-egy tehén után szintén ávról-évre emelkedik és a jelen évben átlagosan 1201 l.-re emelkedett az első évi 566 l.-ről.

Ha az otthon, a háztartásban felhasznált és a borjuk által elfogyasztott tejmenyiséget körülbelül 500 l.-re tesszük, látjuk, miszerint fejési átlagainkkal, a mely így körülbelül 1700 l.-t tenne ki, korántsem lehetünk megelégedve, s így nagyon is indokolt az egyletnek azon törekvése, hogy a szarvasmarha-állományunknál a tejési átlagokat emeljük és a jobb fejősegyedeket juttassuk felszínre. Iparkodunk ezt elérni azáltal, hogy a próbafejések bevezetésére törekszünk, tejelőversenyeket rendezünk, az itt kiváló egyedek ivadékait, különösen bikaivadékait tenyészetünkben visszatartjuk és megbecsüljük. Ezen elv szerint dolgozunk már néhány év óta a magyar marha fejlesztésére, mert mi is abban a meggyőződésben vagyunk, hogy az uradalmaktól hozott szép formákat, de rossz tejelést örökítő bikákkal a népnek hasznára nem lehetünk, mert az ilyeneknek ivadékaival jövedelmező tejgazdaságot alig üzhethnénk. Ezért az egylet által közvetített bikáknál első sorban mindig az anyák tejelését méltatjuk figyelmünkre és a kiscgazdák bikáit, ha azok megfelelő formákkal bírnak és kiváló fejősanyáktól származnak, szívesen alkalmazzuk és rendszerint jóval magasabb áron vesszük át az egylet részére, mint a mit ők maguk azért kérnek, így kívánván felkölteni figyelmüket és érzéküket a jobb tejelés megbecsülésére. Ezzel a következetesen foganatosított eljárásunkkal sokaknak elítélő kritikáját vontuk már eddig magunkra; hibáztatják a hasznosításra a tenyésztés ilymérvü méltatását és helytelenítik, hogy miért nem inkább az uradalmi és különösen a telivérü simmenthali bikáknak adunk előnyt. Azonban eddigi működésünk is megnyugtató e téren bennünket, mert éppen itthon kiscgazdáinktól beszerzett bikáink elég jó formák mellett sokkal jobb fejősanyáktól származtak, mint azok, melyeket uradalmaktól s jóval drágábban kellett beszereznünk.

Értékesítésünk ezidén szintén javult és az öt év alatt ezidén értük el a legmagasabb tiszta értékesítést: 12.1 f-t.

Legtöbb szövetkezetünkben 2.14 K a vaj ára nagyban kilogrammonként loco

feladó állomás. * Öt szövetkezetünk ugyan ennél jóval magasabb árt, 2.45 K-t kap vajért, azonban azzal a kötelezettséggel, hogy télen és általában, a mikor csak a vevő kívánja, tejet tartozik szállítani literenként vevő kannáiban helyben feladó állomás 12.60, 12.43, 14.44, 10.24 és 11.87 évi átlagos tiszta értékesítést mutatnak fel. A harmadik — a mosonyi — 14.44 f-es értékesítésével az összes szövetkezeiteink között legjobban értékesít, minek magyarázata, hogy a helyi piacon sok vaját, friss tejet és turót ad el az említettnél jóval magasabb áron. Legrosszabbul értékesít valamennyi szövetkezeiteink között a negyedik helyen levő párdorfi, mely 10.24 f-t ért csak el, melynél a hűtlen és hibás kezelés okozza, daczára a magas eladási árnak, a kedvezőtlen üzleti eredménnyel.

Hogy mennyire nem indokolt a kiscgazdáknak az a göröcsös ragaszkodása a friss tejszállításhoz, mutatja miklósfalusi szövetkezetünk, a mely csupán tejet szállít és a mellett, hogy a nyári hónapokban be kellett szállítását szüntetnie, a párdorfi után egyike a legrosszabbul értékesítőknak, 10.63 f-rel. Ellenben csakis vaját szállító szövetkezeiteink, megfelelő üzemvezetés mellett, az aránylag olcsóbb vajarak mellett is elérik, sőt egyik-másik fezei is a tejet vaját szállító szövetkezetek értékesítését; így átlagos 2.14 K vajár mellett értékesített Illmicz 12.23, Szent-János 12.66, Szent-Péter 12.71, Tarcsa 12.34 f-rel. Csak vaját szállító szövetkezeiteink közül, de általában is (mivel a mosonyi főleg helyi piacra dolgozó szövetkezet irányadó alig lehet) legjobban értékesített szent-péteri szövetkezetünk 12.71 f-rel, a mit csakis helyes üzemvezetésének köszönhet.

Reálsan dolgozó tejátvevő rendszerint reá van utalva, hogy nyáron, midőn gazdáink még fejtelen állattenyésztésükkel jóval több tejet produkálnak, vaját is kívánjon szállítójától, vagy ellenkező esetben igen korlátozni, esetleg beszüntetni kell neki a nyári tejátvételt. Ámde a téli nagyobb zsirtartalmu tejjel vajkészítés mellett jobban jönnek ki a gazdák, mint a rendszerint elért tejárakkal.

Itteni tapasztalataink a mellett bizonyítanak, hogy kiscgazdáknak előnyösebb az egész évi vajszállítás, mi mellett

* Mult évi őszünk folyamán összes szövetkezeiteink árait emelhetjük és a vajárakat ab feladó állomás 2 K 20 f, illetve 2 K 24 f-ben állapíthatjuk meg.

PERFECT

separatorok, tejszállító kannák, tejhűtő készülékek, vajköpülő gépek, vajgyuró gépek.

Teljes tejgazdaságok, berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9.

természetesen gondoskodni kell róla, hogy lefölezött tejuket megfelelően értékesíteni tudják. Mi a lefölezött tej értékesítésére igen nagy gondot fordítunk és nem csekély áldozatokat hoz egyletünk, hogy e czélból a hussertés- és husbaromfi-tenyésztést meghonosítsuk. Épp ezért iparkodtunk hussertés és husbaromfi-tenyésztéseket megteremteni.

Vajszállító szövetkezeteknél az értékesítésre első sorban is kiváló fontossággal bír az, hogy 100 l. tejből mennyi vajat kapnak. Nálunk ez évben érték el e téren a két szélsőséget, nevezetesen gátai szövetkezetünkben, a legkevesebbet, 100 l. tejből évi átlagban csak 3·56 kg. vajat nyertek, míg a tarcsaiban 4·75 kg.-ot; Gátán a szövetkezet négy évi működése alatt 3·81, 3·97, 3·87 és ezidén 3·56 kg. volt az évi átlagos vajnyeremény, a mi határozott jele a hibás dolgozásnak, főleg azonban az igen gyakori hamisításoknak; furcsa véletlen, hogy éppen Párdorf és Gáta, két horvát községünk értékesítettek a legrosszabbul, ez utóbbi 10·48 f-rel.

Tarcsán állandóan magas a vajhozam és a szövetkezet öt évi fennállása óta volt 4·43, 4·65, 4·55, 4·35 és ezidén 4·75 kg. Husz szövetkezetünk közül öt maradt évi átlagával a 4%-on alul, az átlagos eredmény összes szövetkezeteknél a tavalyhoz képest (4·09) javult ugyan valamelyest, 4·19-re emelkedvén az, de kielégítőnek nem mondható s nagyobb ellenőrzés mellett bizonyára nagyobb vajhozamok is lennének elérhetőek, a mit bizonyít az a körülmény is, hogy ezidén, a midőn valamelyik szövetkezetben a vajhozam gyengébb volt s az elnökség ezt velünk tudatta, minden esetben igénybe vettük a tejkisérleti állomás vajmesterét, a kinek megjelenése után rendszerint két-háromtizeddel is egyszerre fölemelkedett a vajhozam. Egyrészt a tagok csekély ellenőrzése s így a hamisítások gyakorisága, másrészt azonban a feldolgozás, különösen a köpülés körül előforduló hibák okozták a bajokat, munkásaink tanulatlansága százakra menő kárt idézvén így elő. Ma az ország ötszázát meghaladó tejszövetkezetében legalább 800—1000 tejmunkás van alkalmazva, a kik közül

nem tudom, van-e 10—15% képzett munkás. Elgondolható, ha nálunk kis körzetben is igen érzékeny károkat okoz a munkások képzetlensége, hogy az egész országra nézve még inkább káros ez és nézetem szerint nagyon kívánatos volna, hogy a szövetkezetekben kint működő vajmestereknek alkalom nyujtatnék, hogy egyes nagyobb központokban 3—4 hetes elméleti és gyakorlati kurzusokon ismereteiket bővíthessék. A jobb értékesítéshez igen nagy mértékben hozzájárulna, ha a tejet zsirszázalék szerint vennék át szövetkezeink, úgy, a mint azt a külföldön ma már általánosan teszik, annak bevezetésével a vajhozam egyszerre fölemelkednék s így a jövedelem is szaporodnék. A kir. tejkisérleti állomás támogatásával ezt igen könnyen bevezethetjük szövetkezeink, mivel az a vizsgálatokat díjtalanul végzi. Az értékesítés helyességét a kezelési költségek is lényegesen befolyásolják. Nálunk átlagban 1·01 f-t tettek ezek ki literenként 0·43 (Illmicz) és 1·97 f (Rajka) közötti váltakozással.

A jobb értékesíthetés végett egyletünk a kir. tejkisérleti állomással karöltve az utóbbi időben sajt készítési kísérleteket végez, a melyhez az átvevő főhercegi uradalom szivességéből mosonyi tejszövetkezetünket használjuk. Bár ezen kísérletek eredményéről ma még korai volna véleményt nyilvánítani, mégis annyit jelezhetünk, hogy úgy látszik, miszerint különösen egyes kisebb szövetkezetekben igen előnyösen lehetne bevezetni a sajt készítést és értékesítést.

Nemezis.

Éppen egy éve, hogy e helyütt — a gróf Hoyos Miksa ur pusztakamuti birtokán történt lépfene-elhullások alkalmából — szavá tettem a budapesti „Pasteur Chamberland“ intézet, — igazi nevén: „Rouget Péter Pál (párisi lakos és francia állampolgár) Pasteur Chamberland-féle vegyműhely“ czég ügyét, megírván, miszerint a nevezett czég olyan védőoltóanyagot hoz forgalomba, a mely nem véd, de sőt inkább inficiál. A mit irtam,

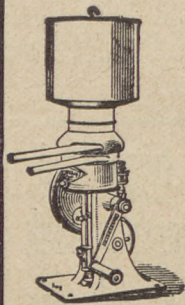
azt tisztán a gazdaközönség érdekében tettem s cikkemhez a megbízható adatokat a nevezett gazdaság intézője s az oltásnál és bonczolásnál eljáró m. kir. állatorvos urak előadásából és nyilatkozataiból merítettem.

Cikkemből kifolyólag köztem és a Pasteur Chamberland-intézet közt a rágalmazási-, becsületsértési- és sajtópereknek egy egész légioja támadván, — a melyek még ma is folynak — szándékosan tartózkodtam mindez ideig a Pasteur Chamberland-intézet ügyének pertraktálásától. Ha most mégis újból ez ügyet veszem tollamra, azt csak azért teszem, mert időközben Pohl Gyula, a „Pasteur Chamberland“-intézet titkára tollából és kiadásában „A Pasteur Chamberland-intézet — Budapest, VI., Andrassy-ut 105. — üzelmei Magyarországon“ czim alatt egy brosür hagyta el a sajtót. Ez a brosür az én legfényesebb elégtételelem és irottaim igazságának legékesenszólóbb bizonyítéka, a mire annál is nagyobb súlyt helyezek, mert éppen az a Pohl Gyula írta, a ki eddig pereimben a Pasteur Chamberland-intézet, illetve Rouget Péter Pál védelmében velem szemközt állott.

Pohl füzetében a Pasteur Chamberland-intézet által üzött visszaélések egész sorozatáról, a gazdaközönség és állatorvos urakkal bánásmód és az intézet szakserü vezetése tekintetében pedig oly vétkes hanyagságról és tudatlanságról számol be, hogy ezek olvasára elszörnyűködik az ember s szinte megkönnyebbülten lélegzik föl, hogy mindezek dacára nagyobb baj nem esett az állatállományban. Nem megyek be ezuttal részletesen a füzet ismeretésébe — hisz lesz még alkalmam a Rouget Péter Pál vegyműhelyéről és viselt dolgairól referálni —, csak azt ajánlom t. olvasóinknak, hogy ne sajnálják a 2 koronát s vegyék meg és olvassák el a Pohl füzetét és vallomását — és azután okuljanak belőle!

E helyütt csak egyre hívom fel még a figyelmet. Pohl füzete záró soraiban a következőket írja:

„Figyelmeztetnem kell a magas korományt és a gazdaközönséget arra is, hogy Pasteur Chamberland-intézet Ma-

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszkozgyár

FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI. k., Jász-utca 7.

Svéd Globe Separator.

VAJKIVITEL. Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat és turót évi kötés mellett korlátlan mennyiségben a legmagasabb árakon veszünk át.

Arjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

gyarországból leendő kivonulása esetén az ellene indított perek mi fedezetet sem találnak, mert Magyarországon biztosítéki alap hiányában, végrehajtás esetén, a pernyertes fél lefoglalható vagyont nem talál és így kijelítést sem nyerhet.

Ez egyszerűen azt teszi, hogy Rouget Péter Pál francia állampolgár felelősség nélkül dolgozik nálunk; az oltóanyagokért beszédett pénzt kiviszi Párisba, a hol kényelmes nyugalomban él és tollasodik a hiszékeny magyar állattenyésztők és állatorvosok nemtörődősége folytán. Ha pedig valahol beüt a krach és rakásra hullik a marha: nincs a kit felelősségre és kártérítésre lehessen vonni. A károsult a Párisban élő Rouget-nek bottal ütheti a nyomát, mert a magyar igazságszolgáltatás keze oda el nem ér!

Hamis alapon áll az egész Pasteur Chamberland-intézet s működésének bázisa Póhl szerint nem egyéb, mint hangzatos frázisok zengedezése és harcslás. B. Ö.

A fejésről.

Sokat vitatott kérdés, hogy keresztbe fejni jobb-e, avagy jobb az egyoldalon levő csecseket fejni egyszerre, vagy pedig a két első csecset egyszerre és a két hátsót ismét egyszerre. A „Deutsche Milch. Zeitung“ közlése szerint próbára tették az említett fejésmódokat és azt találták, hogy egyik mód sem a legtökéletesebb, mert a legtöbb és a legjobb tejet akkor fejték a kísérletre szánt tehén tőgyéből, a mikor mind a négy csecset egyszerre fejte két fejő. Ebben az esetben izgatódik legtökéletesebben a tőgy, a minek az az eredménye, hogy a tejmirigyekben levő tej mind kiüríthető. Tudjuk ugyanis, hogy annak a tejmenységnek, melyet

egy fejés alkalmával kifejünk, alig egyharmada foglalhat helyet a tőgy üregeiben, az egyes csecsek fölött levő ugynevezett tejmedenczékben, kétharmadrész a tejnek a tejmirigy csöveiben, sejteiben van még, a mikor fejni kezdünk és csak azután ömlik a fejés hatására a tejmedenczébe, a honnan a csecsen át kiürítetik. Éppen ez a része a tejnek a legsűrűbb, a legzsírosabb s ezért igyekezni kell azt lehetőleg mind kifejni, azaz úgy fejni, hogy a tejnek ez a kövér része ne maradjon a tőgyben.

A megnevezett lap közlésére megjegyezzük, hogy egyik régebben tartott bécsi tejelő-versenyen volt alkalmunk látni, hogy némelyik fejő egyszerre fejte ki mind a négy csecset; a két első a jobb kézzel, a két hátsót pedig a bal kézzel markolva meg. Így azonban csak olyan könnyen fejhető teheneket lehet kifejteni, melyeknek megfelelő nagy és puha csecsük van. Az illető fejők azonban csak kezdetben fejték egyszerre mind a négy csecset, addig, a meddig bőven ontották a tejet; azután már csak a szokásos módon egy-egy csecset fejték tovább.

Megérdemelné próbát tenni nálunk is a négy csecset egyszerre fejésével. Ha két fejő egyszerre feji a tőgyet, félannyi idő alatt kifeji a tehenet; végeredményben tehát ugyanannyi idő alatt fejik meg a fejenő teheneket, mintha mindenik külön dolgozna.

K. Sz.

VEGYESEK.

A tenyészállatvásár. Az „Omge“ márczius 25-én és 26-án tartandó országos tenyészállatvásárjára folyton érkeznek a bejelentések. Folyó hó 7-ig 21 tenyésztő 152 szarvasmarhát, 18 tenyésztő 284 juhot, 8 tenyésztő 152 sertést jelentett be. A bejelentési határidő márczius 10-én járt le s a mint halljuk, a bejelentések az utolsó 1—2 napon tömegesen érkeztek be. A rendsnél jóval terjedelmesebb lesz a tenyészállatvásárral kapcsolatos gazdasági gép- és eszköz-kiállítás is, a melyre eddig csaknem minden jobbnévű hazai gépgyáros bejelentette részvételét.

Székelykereszturi bika-, tehén- és üsző-kiállítás. A földmivelésügyi miniszterium az „EGE“ és az „OMGE“ segélyezése mellett az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület által f. évi február hó 28-án rendezett székelykereszturi országos jellegű tenyészállatkiállítás a legszebben sikerült. A felhajtott tenyészállatok úgy mennyiség, mint minőség tekintetében a legmagasabb igényeket is kielégíthették. Sperker Ferencz 3, Ugron Zoltán 10, Orosz Lajos 8, Somogyi Albert 10, Bárczai Gyula 10, báró Rothenthal Henrikné 4, dr. Gyarmathy Dezső, Máthé Pál 1—1 darab bikája egytől-egyig kifogástalan szép állatok voltak. Kistenyésztek mintegy 70 darabot

állítottak ki, a melyek méltán sorakoztak a nagytenyésztők állataihoz.

Dijakat nyertek:

I. **Bikadíjak:** a) Nagytenyésztőknek: Sperker Ferencz 1-ső díj az OMGE tiszteletdíja és 100 korona, Somogyi Albert 2-ik díj az EGE adományja és 100 korona, Orosz Lajos 3-ik díj 90 korona, Ugron Zoltán 4-ik díj 80 korona, Bárczai Gyula 5-ik díj 70 korona, báró Rothenthal Henrikné 6-ik díj 60 korona.

b) Kistenyészteknek: 1-ső díj Kovács Mihály 80 korona, 2-ik díj Szőke Károly 60 korona, 3-ik díj Kovács Károly 40 korona, 4-ik díj Kedves Domokos 30 korona, 5-ik díj Nagy Elek 25 korona, 6-ik díj Lőrinczi Lajos 15 korona.

c) Községeknek: 1-ső díj Székely-Keresztur 25 korona, 2-ik díj Tordátfalva 25 korona, 3-ik díj Bethfalva 15 korona, 4-ik díj Kisgalambfalva 15 korona.

II. **Tehén- és üsződíjak.** a) Borjas teheneknek: 1-ső díj Kovács József 80 korona, 2-ik díj (EGE) Ravasz Miklós 60 korona, 3-ik díj Oláh Antal 50 korona, 4-ik díj (EGE) Bartha Mózes 40 korona, 5-ik díj Kovács Domokos 30 korona, 6-ik díj Gálfalvi János 25 korona, 7-ik díj (OMGE) Göncz Károly 20 korona, 8-ik díj Orbán József 15 korona.

b) 3 éves üszőknek: 1-ső díj (OMGE) Fodor Mózes 80 k., 2-ik díj Ferenczy Mihály 60 korona, 4-ik díj Firtor Gergely 50 korona, 4-ik díj Fekete József 40 korona.

c) 2 éves üszőknek: 1-ső díj Dobai József 50 korona, 2-ik díj Farkas Ferencz 40 korona, 3-ik díj Gyerko Péter 20 korona, 4-ik díj Elekes Ferencz 15 korona.

A díjazásra 1600 koronát a földmivelési miniszter adományozott; ebből jelen alkalommal kiadatott 1200 korona. A disztárgyat és 100 koronát az

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részvénytársaság

Budapest, Múzeum-körut 19. sz.

BANKOSZTÁLYA

törlesztéses jelzálogkölsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban nyújt és folyósít az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beiktandó a telekkönyvi kivonat és kataszteri bírtokiv.

VÁLTÓ-

kölsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdaszetteknek, —

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

GÉPOSZTÁLYA.

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett: Gazdasági gépeket, Gözcséplő-készleteket, Tolókerék-rendszerű vetőgépeket, Egytetemes acél-ekéket, Gazdasági malom-berendezéseket, Tejgazdasági gépeket, Fűrészy. berendezéseket, Szekskavágók, Répavágók, Morzsolók, Darálóok, Árjegyzék, költségvetés, szakcszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

„DERBY” melasz abrak-takarmány

főfőlmul és pótol minden más takarmányt.

A „DERBY” erőtakarmány tartalmaz melaszt, buzakorpát és szárított répaszeletet; lovak, tehenek, hizók részére

Legjutányosabb napi árak.

Bevezette a m. kir. honvédezeknél, a koronauradalmakban, állami telepeknél és minden számottevő uradalomban.

Elismerő nyilatkozatok, köszönő levelek rendelkezésre állanak.

Figyelmeztetés: Óvakodjunk az értéktelen tözeggel kevert és egyéb hangzatos nevek alatt forgalomba hozott takarmányoktól.

Gazdák! Utasítsanak el minden oly melasszal kevert utánzott erőtakarmányt, melynek hordozó anyagait az eladó titkolja.

A „DERBY” erőtakarmányok összetételéért és hirdetéért emészthető tápegységéért szavatol az

Erőtakarmánygyár részvénytársaság igazgatósága.

Gyárak: BUDAPEST, HATVAN (cukorgyár) és TÓTMEGYER. Központi iroda: BUDAPEST, IX., Üllői-ut 117. szám. (Telefon 51—32).

Megrendelhető:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Bpest, V., Alkotmány-u. 31. és a Gazdasági, Kereskedelmi és Iparbank részv. társaságnál, Budapest, IV. ker., Múzeum-körut 19.

„Omge“, 200 koronát pedig az Erdélyi Gazdasági Egyesület ajándékozott.

Dijazással egybekötött állatvásárok. A szepesmegyei gazdasági egyesület a földmivelési miniszter anyagi támogatásával a késmárki és az iglói járásokban a tavasz folyamán állatdíjazó vásárokat fog rendezni. Azonkívül a szepes-szombati gazdasági érdekelt-ség, mint az előző években, ez idén is saját erejéből tenyészvásárt rendez.

Tenyészbika-vásár Uzonban. — Háromszékvármegye mezőgazdasági bizottsága folyó évi márczius hó 17-én Uzon községben (vasútállomás) országos jellegű tenyészbika-vásárt rendez. A vásár, valamint az előző években, úgy most is a legkedvezőbb alkalomnak kinálkozik tenyészbikák eladására és vásárlására.

Tenyészbikavásár Pribóczon. A turóczi vármegyei gazdasági egyesület f. évi márczius hó 16-án Pribócz községben tenyészbikavásárt rendez. A vásár reggeli 9 órakor veszi kezdetét. Felhajthatók a vásárra egy éven felüli pinzgau-i jellegű bikák. A községek részére történő vásárlást a m. kir. állattenyésztési felügyelő közvetíti.

Kiállítás Pancsován. A folyó évben, augusztus 15-étől szeptember 15-ig Pancsován megtartandó ipar- s mezőgazdasági kiállítás s az azzal kapcsolatosan rendezendő állat- s országos jellegű baromfi-kiállítás előkészítő munkálatai serényen folynak. Az érdeklődés a kiállítás iránt nem csak a kiállítási körzetben nyilvánul napról-napra jobban, hanem az ország minden vidékéről, sőt még a külföldről is. A kiállítás a Népkertben külön e célra részben a kiállítási bizottság és részben községek, valamint magánosok által felállítandó csinos és izléses csarnokokban nyerend elhelyezést, a melyeknek egy része már kiadatott a vállalkozóknak, a többi jövő hó kezdetén adatik ki.

A kiállítók száma az ipari, mezőgazdasági és háziipari csoportban eddig elé összesen 540, a mely szám a kiállítóknak még mindig tömeges jelentkezése következtében még tetemesen emelkedni fog.

Az eddigi jelek után itélve a kiállítás oly impozáns lesz, a milyen vidéki kiállítás még nem volt. A látogatás is ritka élénknek ígérkezik. A Délvidékről, a szomszédos Szerbiából s különösen fővárosából, Belgrádból, tömeges látogatások vannak készülöben. A kiállítás idejében a törvényhatósági városok polgármesterei Pancsován tartják ez évi összejevetelüket, több egyleten kívül Délmagyarország két legnagyobb kultúregyesülete: a *Délmagyarországi tanítóegylet* s a *Délvidéki közművelődési egylet* szintén ugyanitt tartják közgyűlésüket. A kiállítás tartama alatt augusztus 20-án lókiállítás, augusztus 27-én pedig szarvasmarha-, sertés- s juhkiállítás fog rendeztetni. Állatok s mezőgazdasági termények díjazására 4000 korona jutalomdíj van előírva.

nyozva. Az állatkiállítás, tekintve Pancsova és vidéke nagy és igen szép állatállományát, nagy sikerre számíthat. — A „*Baromfitenyésztők országos egyesülete*“ által rendezendő országos baromfikiállítás iránt, melynek megtartási ideje még nincs meghatározva, országszerte nagy az érdeklődés a baromfitenyésztők körében.

Drága bika. A Skótországban fekvő Pittlisia nevű állattenyésztő telepről a múlt évben egy Shorthorn bika exportáltatott Argentiniába, a mely ott a Buenos-Airesben tartott nyilvános aukción 780 ezer korona horribilis áron került új gazdájához, a ki Argentiniának mellesleg egyik leggazdagabb és legjobb nevű shorthorn tenyésztője.

Azt már rég tudtuk, hogy tenyészállatra Argentína a világ legjobb piacza, de azt még sem hittük, hogy egy tenyészállatért ily kimondani is horribilis összeget adjon valaki, még ha Argentiniában lakó dúsgazdag farmer is. Itt csak egy a baj. Az argentiniai piacz az európai tenyésztőkre nézve megközelíthetetlen, mert az Angliával fennálló kereskedelmi és állatforgalmi szerződés értelmében szarvasmarhák és juhek csak egyedül és kizárólag Angliából vihetők be Argentiniába.

Az ausztriai husszállítmányok bizonyítványa. Tallián földmivelésügyi miniszter és a kereskedelemügyi miniszter egy szigorú rendeletben hívta fel a közlekedő-vállalatokat annak a

rendelkezésnek pontos betartására, hogy az Ausztriába rendelt friss husszállítmánynak olyan bizonyítványokkal kell ellátva lennie, a melyek igazolják, hogy az illető állatokat a hatósági állatorvos élőállapotban és a levágás után szabályszerűen megvizsgálta és egészségesnek találta. A rendelkezés be nem tartásából eredő károkért a közlekedő-vállalatot terheli az anyagi felelősség.

Jobb állatvásárok márczius és április hónapokban. *Márczius 14-én:* Göncz (Abauj-Torna m.), Mármaros-Sziget, Mező-Laborcz (Zemplén m.); *15-én:* Győr, Tisza-Ujlak (Ugocsa m.), Vasvár (Vas m.), Bolkács (Kisküküllő m.), Nagy-Apold (Szeben m.); *16-án:* Vágújhely (Nyitra m.), Csik-Szt.-Domokos (Csik m.), Parajd (Udvarhely m.); *17-én:* Csenger (Szatmár m.), Károlyváros (Szlavonia); *18-án:* Rimaszombat (Gömör m.); *19-én:* Kisujszálás (Jász-Nagykun-Szolnok m.), Erdő-Szt.-György (Maros-Torda m.); *20-án:* Ipolyság (Hont m.), Perbete (Komárom m.), Nagy-Oroszi (Nógrád m.), Gács (Nógrád m.), Kapuvár (Sopron m.), Nagy-Szóllós (Ugocsa m.), Apold (Nagy-Küküllő m.), Kaproncza (Szlavonia), Vrbovecz (Szlavonia), Varasd (Szlavonia); *21-én:* Szatmár, Felső-Szvidnik (Sáros m.), Maros-Vásárhely, Miava (Nyitra m.), Német-Próna (Nyitra m.); *22-én:* Győr, Sasvár (Nyitra m.), Hőgyész (Tolna m.), Homonna (Zemplén m.); *23-án:* Galgóc (Nyitra m.), Silágy-Somló; *24-én:* Károlyváros, Felvincz (Torda-Aranyos m.), Erzsébetváros (Kisküküllő m.), Zólyom; *26-án:* Jászberény; *27-én:* Kaproncza, Szász-Csor (Fogarasz m.), Kismarton (Sopron m.), Nagy-Károly, Zsarnóca (Bars m.); *28-án:* Egerhát (Szilágy m.), Illava (Trencsén m.), Pápa (Veszprém m.), Szepes-Ófalu; *29-én:* Markod és Hódos (Maros-Torda m.), Felsőhajom (Kisküküllő m.), Vizakna (Alsófehér m.), Füzés-Gyarmat (Hont m.), Győr; *30-án:* Alsó-Lendva (Zala m.); *31-én:* Károlyváros, Kis-Sink (Nagyküküllő m.).

Április 1-én: Rimaszombat, Bars (Somogy m.), Etéd (Udvarhely m.), Eszék; *2-án:* Alsó-Csernáton (Háromszék m.), Mezőkeresztes (Borsod m.); *3-án:* Moson, Pöstyén (Nyitra m.), Losonc (Nógrád m.), Breznóbánya (Zólyom m.), Belovár (Szlavonia); *4-én:* Lajta-Szt.-Miklós (Sopron m.), Hőgyész (Tolna m.), Alsó-Vist (Fogarasz m.); *5-ön:* Oláh-Lápos (Solnok-Doboka m.), Hidalmás (Kolozs m.), Bethlen (Fogarasz m.), Körmend (Vas m.), Győr; *6-án:* Német-Bogsán (Krássó-Szőrény m.), Malaczka (Pozsony m.), Kékes (Solnok-Doboka m.); *7-én:* Károlyváros, Szentágota (Nagyküküllő m.), Magyaros (Háromszék m.), Kutyalva (Alsó-Fehér m.); *8-án:* Makó; *13-án:* Gyergyó-Szt.-Miklós (Csik m.); *14-én:* Kóhalom (Nagyküküllő m.).

Minden gazda, ki separatorok iránt érdeklődik, kérjen a **Baltik-Separa-**

Szuperfoszfátot,

kénsavas kálit, kénsavas ammont, chilisalétromot, káinitot, 40 %-oskálitragyasót és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„Hungária“

**műtrágya-, kénsav- és vegyi-
* ipar részvény-társaság ***

BUDAPEST

V., Fürdő-u. 8.

torról árjegyzéket. Saját magát károsítja meg, ha tejfölözöt vásárol a nélkül, hogy e legtokéletesebb separator jószágáról meg nem győződött volna. — A *Baltik*-hirdetést olvasóink figyelmébe ajánljuk.

APRÓK.

A jó és rossz fejősök. A jó és rossz fejősökről érdekes adatokat közöl az allgauti tejgazdasági szaklap dr. *Th. Henckel* kísérletei nyomán. Henckel ugyanazokat a teheneket felváltva fejette a legjobb és a gyenge fejőkkel, pontosan megállapítván úgy a tej mennyiségét, valamint minőségét. Az eredmény az volt, hogy tizenegy darab tehennek a legjobb fejők által kifejt teje átlagosan 3·90% zsírt tartalmazott, a gyenge fejők által kifejt pedig csak 3·21%-ot. Az utóbbiak pedig 15%-kal kevesebb tejet fejtek, mint az előbbieik. Megpróbálta azután Henckel azt is, hogy mi a különbség az asszony- és a férfi-fejők munkája eredményében és kitűnt, hogy az utóbbiak több és zsírosabb tejet fejtek ugyanazon tehenektől, mint az előbbieik. A hiven közölt adatokra vonatkozóan megjegyezzük, hogy ha a jó fejők, illetőleg — az utóbbi kísérletnél — a férfiak voltak a tehenek rendes fejői, akkor nem csoda, ha jobb és több tejet tudtak fejni, mert bizony még a legjámborabb tehenek is észreveszik, ha más valaki feji őket, nem pedig az, a kit megszoktak, a ki rendszeren szokta fejni. Kétségtelen azonban, hogy a jó fejő mindig több és jobb tejet fog fejni, mint a mesterségét rosszul értő, akár férfi, akár asszony legyen. Nemesak tudni kell jól fejni, hanem akarni is kell jól fejni. Az akarást pedig fel kell ébreszteni és ébren kell tartani. Legegyszerűbb módja ennek az, ha a tej értékének bizonyos százalékát jutalmul juttatjuk a fejőknek, avagy megállapítjuk, hogy — például — minden 10 liter kifejt tej után 1 fillért kapnak a fejők. *K. Sz.*

A tőgymosás haszna. Illinois amerikai államban, mint az ottani kísérleti állomás arról beszámol, próbát tettek mosatlan és mosott tőgyű tehenek tejével. A mosatlan tőgyű tehenek teje 94 milligramm piszkot tartalmazott, a mosotté csak 22 milligrammot. Tekintve tehát, hogy a tőgymosás 3—4 perc alatt foganatosítható, s hogy ilyen tej jobban is eláll: igazán bünt követ el minden gazda, a ki ezt a kis fáradságot is sajnálja, mikor ez által tejterméke mindenütt sokkal jobban értékesíthető, mind a nélkül s e mellett nem fenyegeti a fogyasztók egészségét sem.

Disznóhizlalás savóval. A savó a benne tartalmazott tejcukor folytán igen fontos hizlaló értékű moslék. Apaállatokat nem érdemes vele tartani, mert ellustulnak tőle, de növendék, vagy hizó disznóknak nagyon használ, kivált olesó abrakkal, pl. buzahulladék-

kal, malomporral, répával etetve. Azért hát becsüljük meg még a savót is, de ne keverjük más moslékkel, mert ott úgy felhigul, hogy az állat meg sem érzi; pedig jobb ha rászokik és kedvvel élvezi.

Penészes abrak etetése. Ha buzánk vagy kukoriczánk penészt kap, eladni nem lehet; ilyenkor takarmányként használjuk föl és odaadjuk állatainknak. Ez azonban sokszor hátrányos lehet a jószágra nézve, mert gyomorbajt, kólikát okozhat, sőt hasas állatok könnyen el is vetélnék tőle. Ha a szemtakarmány még csak tűrhetően penészes és fel akarjuk etetni, akkor először is szeleljük ki többször erősen, szárítsuk meg jól s lapátoljuk föl szélben, hogy a penészgombák nagyrésze kirázódjék belőle. Még ily eljárás után is főzzük ki, azután lassan tűzőn s főzés közben legalább háromszor öntsük föl friss vízzel. Ha így járunk el s a főzethez egy csipet sót is teszünk, akkor a kártétel veszélyét lehetőleg lecsökkentettük.

A távlovaglás befolyása a ló sulyvesztésére. Engel dr. német professzor megfigyelése tárgyává tette, hogy a távlovaglás minő befolyással van a ló testsúlyára, s e közben azt tapasztalta, hogy már egy 60—70 kilométeres távlovaglás is $\frac{1}{15}$ — $\frac{1}{25}$ rész testsulyvesztéssel jár, míg egy 80 kilométeres turán $\frac{1}{12}$ sulyvesztés is előfordulhat. Megfigyelte azonban a professzor azt is, hogy ez a tetemes test-

sulyapadás a legtöbb egészséges lónál 3—4 nap alatt kiegyenlítődik s csak a gyengébb szervezetű lovaknál idézhet elő komolyabb megbetegedést.

Óvatosság a biborhere feltakarmányozásánál. A korai takarmányozási és zöldtrágyázási célokra nálunk is vetett és felkarolt biborherét tanácsos lesz nem tisztán, hanem más takarmányokkal keverten etetni s ettől csak akkor tekinthetünk el, ha biborherénk rozsszal keverten van vetve, vagy korán, még virágzása előtt vagy annak kezdetén kerül föltakarmányozásra. Azt tapasztalták ugyanis az angol és német gazdák, hogy a biborherén, a virágzás után a virágzat táján és a száron sűrűn növe szőrös szálak veszedelmesek, mert a fölvetett takarmány a gyomorban golyókká tömörül össze s ezután már nem képes azt megemészteni és kiüríteni.

Egy sajátos és a biborhere-etetés veszedelmességét jellegző ilyen esetet konstatált az angol Royal Agricultur Society. Látszólag teljesen egészséges bárányok legeltek ugyanis biborherén, és alig néhány órára rá elhullottak. A bonczolásnál kiderült, hogy az elhullást a biborhere okozta, mert a bárányok gyomrában 40—50 darab kisebb-nagyobb golyócskákat találtak, a melyekről mikroszkópikus vizsgálattal kiderítették, hogy azok a biborhere szőr szálaiból alakultak és tömődtek össze.

Allatkereskedelem.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” eredeti tudósításai.

Budapesti marhavásár. 1905. évi márczius 9-én. Felhajtás: — **Vágómarhák:** magyar ökör 986, magyar tehén 630, szerbiai ökör 283, szerbiai tehén 10, bivaly 93, bika 150, összesen 2148 darab.

Gazdasági marhák: A vásár e héten is zárlat alatt állott.

Következő árak jegyeztettek: hizott magyar ökör I. 72—78. kiv. 80— korona, II. 64—70 kor., III. 54—62 Magyar legelőmarha 48—70. Szerbiai ökör I. 58—70, II. 40—56 kor. Bika 50—73. kiv. —, bivaly 38—52. Magyar tehén 44—68, tarka tehén 46—74 korona. Mind 100 kg.-ként élősúlyban.

A felhajtás e héten 400 dargbball volt kisebb a mult hetinél. Így az éladók magasabb árakat követeltek, a mi végett a vevők tartózkodók voltak. Az áremelkedés átlag két koronára rugott.

Budapesti szurómarhavásár. 1905. márczius 9-én. Felhajtás: Belföldi élő borjú 337 drb, leölt 30 drb, növendék marha élő 41 drb, bárány élő 136 drb, bárány leölt 1441 drb, Árak: belföldi élő borjú I. 80—88, kiv. 92— leölt borjú 84—92. Növendékmarha 48—64, bárány élő 13—18 kor., leölt 9—17 korig. Irányzat élénk.

Köbányai sertésvásár. 1905. márczius 11-én. Hizott sertések ára: A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz párja 400 kgon felül 120—121 fillér. Öreg közép párja 300—340 kg. 120—121 f. B.) Magyar: Fialat nehéz (páronkint 320 kg. felül) 127—128 f., közép (páronkint 251—300 kgmig terjedő sulyban) 126—127 f., könnyű páronkint 250 kg. 126—127 f. C) Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klgrammon felüli sulyban) 127 128 f. Közép (páronkint 240—260 klgrammig terjedő sulyban) 125—126 fill., könnyű (páronkint 240 klgrammig terjedő sulyban) 123—124 f. fogyasztási adóvalon kívül.

Sertéslétszám volt: 1905. márcz.

„AGRARIA”
magyar gépforgalmi részvénytársaság,
a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resicai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügnöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!
Tiszta acélanyag saját hámorainkból!

Eltörhetetlen
tégelyacélekefej.
Páncélacélkormánylemezek.
Magasított acél-ekefej.
Porvédő kerekek.
Acél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a leghíresebb idegen gyártmányokat is.

Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut. 2. Sürgőnyeim „Agraria” Budapest.

3 án 19153 drb. Érkezett 5289 drb. Összesen 24441 drb. Elszállított: Helyi fogyasztásra 880 darab. Belföldre 848 darab Bécsbe 687 drb. Osztrák tartományokba 147 drb. Szappanfőzőbe 18 drb. Összesen 2579 drb. Állomány 1905. márczius 10-én 21863 darab. Irányzat változatlan.

Sovány sertésárak, Budapest, 1905. márcz. 11-én. **Url Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12.)** jelentése az „**Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok**” részére.) Sertés-vészen átment. 60–100 klgig. 108–106 F, 100–120 klgig. 106–104 F., 120–160 klgig. 104–106 F., 160–200 klgig. 106–108 F.

Vészen át nem ment 60–100 klgig 78–80 F., 100–120 klgig 80–82 F., 120–160 klgig. 82–86 F., 160–200 klgig 86–88 fillér. Irányzat élénkebb.

Bécs-szt.-marxi marhavásár. 1905. márcz. hó 6. Hozatal: Magyar fajta 3250 darab, galicizai és bukovinai 822 drb, nyugoti 718 drb. Összes felhajtás 4790 drb, ebből 3769 hizott, — legelő, 1021 kicsontozni való marha. A felhajtott állatok közül 3370 ökör, 600 bika, 692 tehén és 128 drb bivaly volt. A mult hntinél 600 darabbal nagyobb volt a felhajtás, a minek következtében minden minőség 1–3 koronával olcsóbbodott.

Arjegyzés élősúly szerint adó nélkül. Magyar I. 72–78, kiv. —, II. 62–70 (—), III. 56–60 K, galicizai I. 76–84 (86 —), II. 65–74, III. 60–64 K, nyugoti hizott I. 84–90 (91–92), II. 70–80, III. 60–68 K, hizott tehén I. 62–70 (—), II. 55–60, III. 48–54 K, bivaly I. 45–48 (50), II. 42–44, III. 34–40 K. Legelő marha I. —, II. —, III. — K. 100 kilogrammonként, fogyasztási adó nélkül.

Felelős szerkesztő: **BARANYAI ÖDÖN**.

1904. évi forgalom 22.000 zsák.

Felbivjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét a budapesti Gyapju-aukciókra,

melyek minden évben július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

HELLER M. és Társa gyapjuárverési vállalat
Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Valódi Zschocke tejfőzők (Separatorok).

Az egyedüli tejfőző golyós csapágyban szabadon felfüggesztett szabadon mozgó dobbal.

Küiönös előnyei:

legtökéletesebb tölözés,
legkönnyebb hajtás,
igen egyszerű kezelés
és rendkívüli tartóssága.

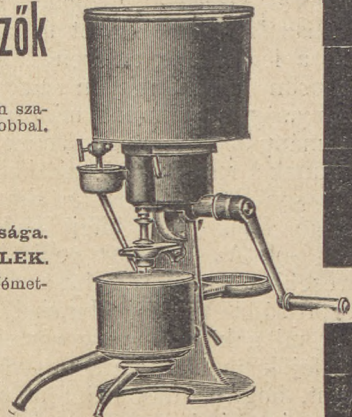
OLCSÓ ÁR, ELŐNYÖS FELTÉTELEK.

Zschocke gépgyár Kaiserslautern (Németország) főképviseelője:

Issecseskul G.

Bécs, II., Taborstrasse 102.

Ismételadók és ügynökök kerestetnek.

HIRDET MENY.

Lajos bajor kir. herczegné Ő fensége sárvári uradalmának részint importált, részint **dijazott** tisztavérű tenyészeteiből származó, mesterségesen nevelt, **tuberculinra** nem reagáló és **Behring eljárása** szerint **gümőkór** ellen védett

19 drb simmenthali 1½–2 éves tenyészbika

eladása czéljából **1905. évi márczius hó 20-án délután 3 órakor** az uradalom ugynevezett **ujmaji gazdaságában, Sárvár vasuti állomás közelében nyilvános árverés fog tartatni.**

Előleges bejelentésre az állomáshoz koesi küldetik. **Az állatok leírását tartalmazó füzetet az uradalmi igazgatóság kívánatra megküldi.**

Sárvár, 1905. február 15.

Lajos bajor kir. herczegné Jószágigazgatósága Sárvár.

LUDVIG ERHARDT vormals Jos. Steidl's Wwe Gyorsnyirógép-gyár

Wien, 17/I., Jörgerstrasse No. 37.

TELEFON No. 19478.
interurban

„Velocifor“

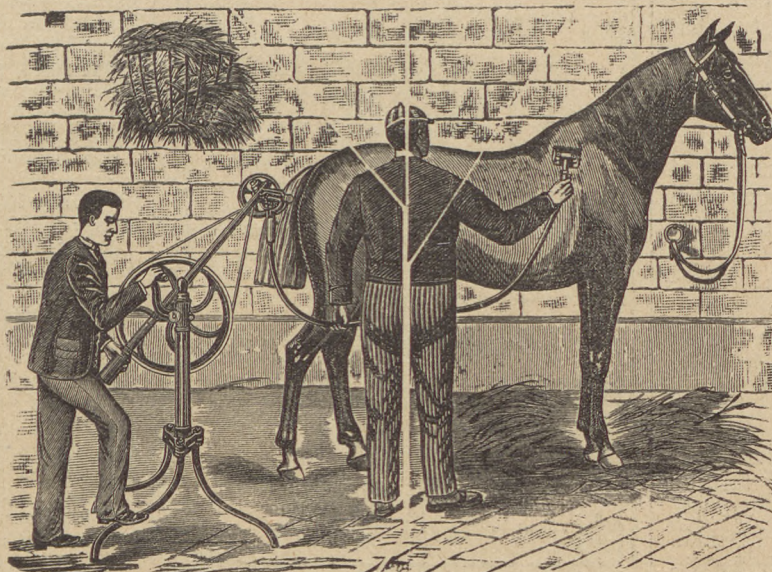
törvényileg védve, lovak, szarvasmarhák és juhok nyírására kiválóan alkalmas és ajánlható.

Nélkülözhetetlen nyirógép minden tenyésztőnek.

Minden fajtájú kézi nyiróollók raktáron tartatnak.

Tessék árjegyzéket kérni!

Kitüntetve az összes kiállításokon, ahol eddig bemutatva lett.

TELEFON No. 19478.
interurban

„Velocifor“

törvényileg védve.

Mindennemű javítások és köszörülések elfogadtatnak s pontosan és olcsón eszközölnének.

Tessék árjegyzéket kérni!

E lapok olvasói a kiadóhivatal útján árjegyzékkel rendelhetik meg.

Kitüntetve az összes kiállításokon

Kis hirdetések ára:

Minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A kis hirdetések díja előre fizetendő.

A kis hirdetés legcélszerűbben postautalványon rendelhető meg, melyre a szöveg félirható. Kis hirdetéseket csupán mezőgazdák és tenyésztők, továbbá állást keresők s adóktól veszünk fel. — Feltűnő betűkkel közlendő kis hirdetések díja 12 □-centiméter területig beiktatásonként 1 korona, minden további 1 □-centiméter 5 fillér.

Hirdetésekről

csak akkor adunk felvilágosítást, ha kérdéstevő a szükséges postabélyeget v. válaszlevelezőlapot beküldi.

KIS HIRDETÉSEK

KINÁLAT.

Minden mennyiségű

Tea-vajat

évi kötésre azonnalra vagy későbbre veszünk Ajánlatok „Király-vajtelep”-hez Budapest, IX., Közraktár-utca 28. intézendők.

Gazdák figyelmébe.

Nincs takarmányhiány, ha szalma- és törek-félével rendelkeznek. Forduljanak alulirothoz, hol erőtakarmányok mindenkor, sőt december-májusi szállításra is legutányosabban beszerezhetők. Mindenemű korpafélék, malomkonkoly, „Melasse“ erőtakarmányok és „DERBY MELASSE“, takarmánylisztek, szárított tengeri moslék, olajpogácsák, malátacsira stb. erőtakarmányfélék. Kivánatra árjegyzékkel készséggel szolgál a

Köz- és Mezőgazdasági szakbizományi iroda:

Jaulusz J. János

BUDAPEST, VI.,
Kemnitzer-utca 21.

Sovány és hizott sertéseket

legjobban értékesít

Bauer B. Gyula

BUDAPEST, VII.,
Kerepesi-ut 73. sz.

Telivér Poland China

kan és kocza malaczkok eladó. A négy hónapos malaczkok ára darabonként 50 korona és a három hónaposok ára darabonként 45 korona loco Ózd vasút-állomás. — Czim:

Ordódyne Mailáth Gizella

BUDAPEST,
IV., Muzeum-körut 7. sz.

URL REZSŐ

sertésbizományos
BUDAPEST,
Béerkocsis-utca 12.
Sertéseket

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít.

Zöldségtermesztőknek

igen jó utmutatóul szolgál a

„Konyhakerti növénytermesztés“ című kézikönyv.

Irta és kiadja:

NÉMETH JÓZSEF
áll. kertésztanító Orosháza.

—Ára 90 fillér.—

Clichékets
mindennemű nyomtatványhoz szép és tiszta kivitelben pontosan és olcsón készit
Fischer Sipót
Photozinkográfiai Műintézete
Budapest
IV. Kossuth-Jajos-utca 6. szám.
Videki megrendelések is pontosan eszközöltetnek.

Legjobb tejfőlöző a BALTIK.

A BALTIK-SEPARATOR

legyőz minden tejfőlözőgépet!

Ha Separatort vesz és a saját magát károsítja meg. Baltik iránt nem érdeklődik,

Árjegyzékünk, valamint a modern kézi separatorokról irt birálatunk érdeklődőknek ingyen és bérmentve rendelkezésre áll.

PATAK GUSZTÁV Magyar Baltik-Separator központ:

Budapest, VI., Andrásy-út 27. szám.

Szállitunk teljes tejgazdasági berendezéseket.

TURUL-VÉDJEY.

TURUL-VÉDJEY.

„EREDETI MELOTTE” tejfölöző gépek.

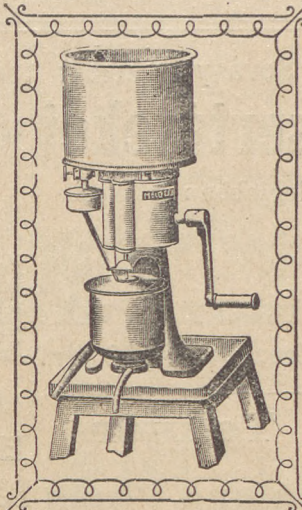
A világ egyetlen tejfölöző gépe szabadon függő dobbal!

Évenkénti gyártás 15.000 db.
Mélotte Separator.

Legélesebb fölözés.

Gyors és kényelmes tisztítás

Könnyű járás.

Több mint 125.000 „Mélotte”
tejfölözőgép van használatban.

Egyszerű és szolid kivitel.

Rendkívüli tartósság.

Javítások nem szükségesek.

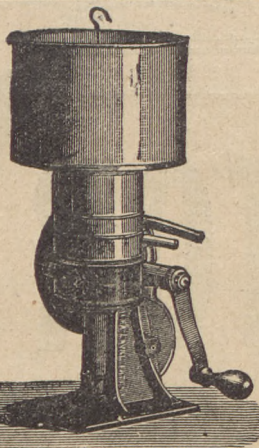
Szerkezetben és működésben fölülmulhatlan!

Az 1904. évi minta tetemesen egyszerűsített és olcsóbb!

Kézi hajtású gépek 500 literen felüli képességgel!

Teljes tejgazdaságok berendezése kézi és gőzgép-üzemre

GEITTNER ÉS RAUSCH cégnél BUDAPEST,
Andrássy-ut 8. szám.

Alfa Separator R.-T.

600 első díj! 400.000 Alfa
Separator az egész világon!

Budapest, Lomb-utca 11.

Tejgazdasági gyártelep.

Szállít mindennemű tejgazdasági eszközöket és gépeket a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban. Berendez tejtelepeket, tejszövetkezeteket és mintatehenészeteket.

Árjegyzékek és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

600 első díj! 400.000 Alfa
Separator az egész világon!

Az alainai kénkovand-ipar részvénytársaság brassói kénsav- és műtrágyagyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű

Műtrágyáit

a t. c. gazdaközönség becses figyelmébe. Sijánlatokkal készséggel szolgál a Központi iroda, Budapest, V. ker., Nádor-utca 4. szám.

Első Magyar Sertéshizláló Részvény-Társaság BUDAPEST—KÖBÁNYA.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlálóknak a „Hizlalda”-állandóság mindkét oldalán fekvő, 35.000 db sertés befogadására alkalmas, célszerűen berendezett szállástelepeit, melyek esaternázva, kiltúnó vízzel bíró artézi-kúttal, vízvezetékekkel, eleségraktárakkal, két gőzmalommal és szállóval vannak ellátva.

Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt árakon a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legszolidabb kiszolgálásról gondoskodva van. Alapítva 1869.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. em.

Alakult 1900. Biztosítéki alap. Alakult 1900

Alapítványok:	{ Kormány hozzájárulásával	elemi ágazatban	400.000.— K.
	{ Alapítók	élet	1.270.000.— K.
	{ Alapítók		200.000.— K.
	{ Tartalékok		255.200.03 K.
		Összesen:	2.125.200.03 K.

1901. évi fölsleg 90.349.— K.
1902. " " 59.782.26 K.
1903. " " 109.331.73 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzletredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.